

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie dotyczącej sędziego Sądu Okręgowego w R. X. Y., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej 28 kwietnia 2025 r., na posiedzeniu bez udziału stron, wniosku adw. M. W. z 16 maja 2023 r. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZO 35/23,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku o wyłączenie SSN Marka Siwka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZO 35/23.

UZASADNIENIE

Pismem z 16 maja 2023 r. (data nadania w urzędzie pocztowym), obrońca sędziego SO X. Y. wniósł na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., względnie art. 41 § 1 k.p.k. o wyłączenie SSN Marka Siwka od udziału w sprawie I ZO 35/23.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że z uwagi na wadliwość procesu nominacyjnego Marka Dobrowolskiego do Sądu Najwyższego wobec uczestnictwa w tym procesie Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym nowelą z 8 grudnia 2017 r., wniosek o wyłączenie go od rozpoznania sprawy o sygn. I ZSK 20/22, został zarejestrowany pod sygn. akt I ZO 15/23, zaś do jego rozpoznania wylosowano SSN Pawła Wojciechowskiego. Następnie obrońca sędziego X. Y. złożył wniosek o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego od rozpoznania sprawy

I ZO 15/23, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZO 35/23, zaś do jego rozpoznania wylosowano SSN Marka Siwka.

Wnioskodawca podkreślił, że SSN Marek Siwek otrzymał nominację do Sądu Najwyższego w tożsamej procedurze co SSN Marek Dobrowolski i SSN Paweł Wojciechowski. W ocenie wnioskodawcy wszelkie argumenty, które legły u podstaw wniosków o wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego i SSN Pawła Wojciechowskiego od rozpoznania spraw I ZSK 20/22 oraz I ZO 15/23 pozostają aktualne w stosunku do SSN Marka Siwka w zakresie sprawy I ZO 35/23. SSN Marek Siwek musiałby bowiem dokonywać oceny wpływu procesu nominacyjnego Pawła Wojciechowskiego oraz, pośrednio, Marka Dobrowolskiego do Sądu Najwyższego na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., przez co, pośrednio, dokonywałby oceny własnego statusu w tym zakresie, co, w przekonaniu obrońcy, sprowadza się zasadniczo do naruszenia zasady *nemo iudeix in causa sua*, o której mowa w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Ponadto wnioskodawca podkreślił, że wyłączenie SSN Marka Siwka od rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego od sprawy Obwinionego (I ZO 35/23) jest również konieczne dla zachowania standardów z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. ETPCz w sprawach Reczkowicz, Advance-Pharma, Dolińska-Ficek i Ozimek przyjął, że zasiadanie w składzie Sądu Najwyższego sędziego powołanego w takiej procedurze w jakiej do Sądu Najwyższego powołano m.in. Marka Dobrowolskiego, Pawła Wojciechowskiego oraz Marka Siwka, prowadzi do tego, iż skład Sądu z udziałem takich Sędziów nie stanowi niezawisłego i bezstronnego Sądu ustanowionego ustawą. Standard wypracowany w tym zakresie w orzecznictwie ETPCz jest wiążący dla sądów krajowych, a zatem wyłączenie od rozpoznania każdej sprawy sędziego powołanego we wskazanej procedurze staje się obowiązkiem Sądu mającym na celu zapewnienie stronie standardów wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPCz.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka nie jest zasadny.

Wątpliwości co do bezstronności sędziego SN Marka Siwka, wyznaczonego do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt I ZO 35/23, wnioskodawca upatrywał w okoliczności powołania SSN Marka Siwka na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3).

Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP). Oznacza to, że wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy nie może być dowolne.

W tym miejscu należy przypomnieć, że ustawa stanowi, iż *„Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”* – art. 29 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Natomiast art. 29 § 4 cytowanej ustawy stanowi, że: *„okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności”*.

Wnioskodawca nie przywołał innej argumentacji, pozwalającej na jej ocenę przez Sąd w kontekście przepisu art. 41 § 1 k.p.k., który stanowi, że: „sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie”.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

2. Art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3. Art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygania przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu na zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek (*iudex suspectus*).

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że:

Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oznacza to, że ustrój i postępowanie przed sądami należą do ustawodawcy – art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. W tym zakresie decyduje zatem ustawa i polskie prawo (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20, z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21, z 11 grudnia 2023 r., Kp 1/23).

W sprawie nie ma też zastosowania art. 40 k.p.k., gdyż nie spełnia się żadna z określonych w nim ustawowych podstaw wyłączenia sędziego z mocy prawa.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[r.g.]